

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: gabriela.samanova@soc.cas.cz

Česká veřejnost o životním prostředí

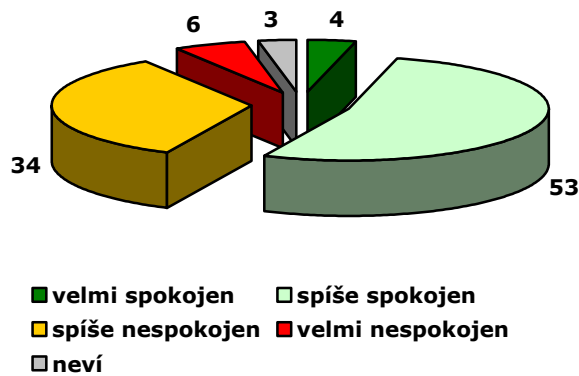
Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2010, v10-05</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>3. – 10. 5. 2010</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1061</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OE.1, OE.3, OE.5, OE.32, OE.34</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>1. 7. 2010</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Gabriela Šamanová</i>

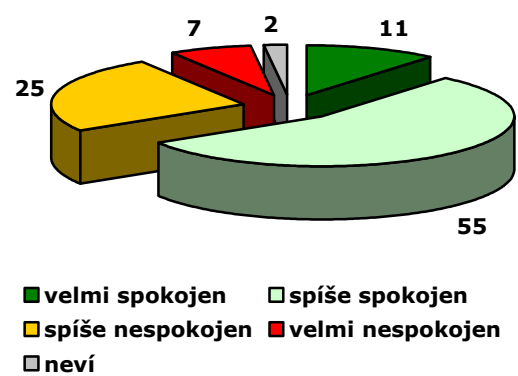
V rámci květnového šetření se Centrum pro výzkum veřejného mínění věnovalo tématu životního prostředí. Otázky zahrnovaly jak hodnocení různých aspektů životního prostředí v České republice, tak hodnocení závažnosti problémů na globální úrovni.

S životním prostředím v České republice jsou velmi spokojena 4 % a spíše spokojeno 53 % dotázaných. Ještě větší spokojenost s životním prostředím panuje v místě bydliště dotázaného, kde je velmi spokojeno 11 % a spíše spokojeno 55 % oslovených občanů (viz graf 1 a 2).

Spokojenost se životním prostředím¹: Graf 1: V ČR (v %)

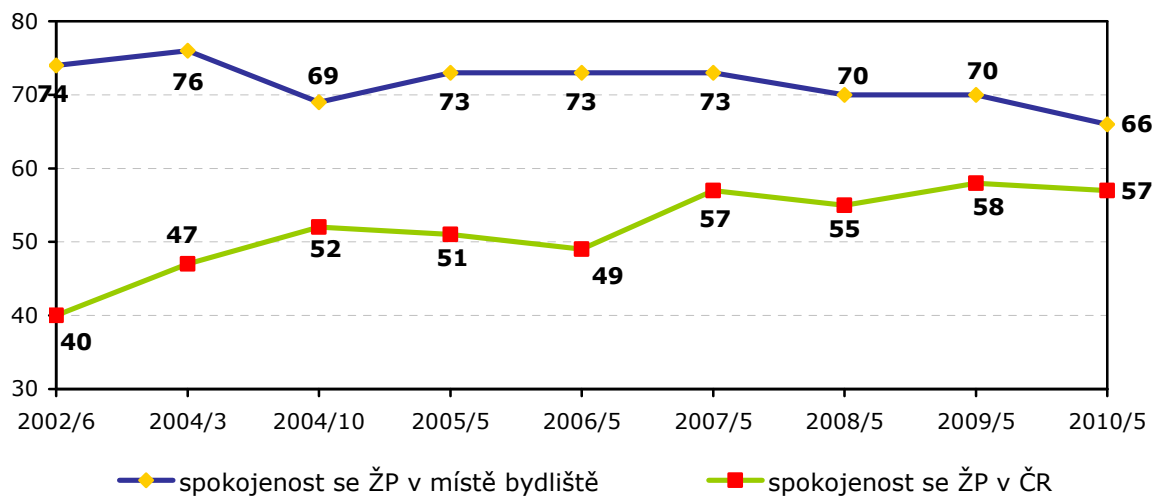

Graf 2: V bydlišti (v %)

Spokojenost s životním prostředím v okolí bydliště v posledním výzkumu poklesla, ale až další šetření ukážou, zda se jedná o počátek trendu či pouze meziroční výkyv. Naproti tomu u životního prostředí v celé České republice se o dlouhodobém trendu rostoucí spokojenosti již hovořit dá. Vývoj spokojenosti se stavem životního prostředí v České republice obecně a v místě bydliště dotázaného je zachycen v grafu 3.

Graf 3: Spokojenost se životním prostředím v místě bydliště a v ČR (vývoj v %)

Pozn.: V grafu jsou zachyceny součty odpovědí „velmi spokojen“ a „spíše spokojen“.

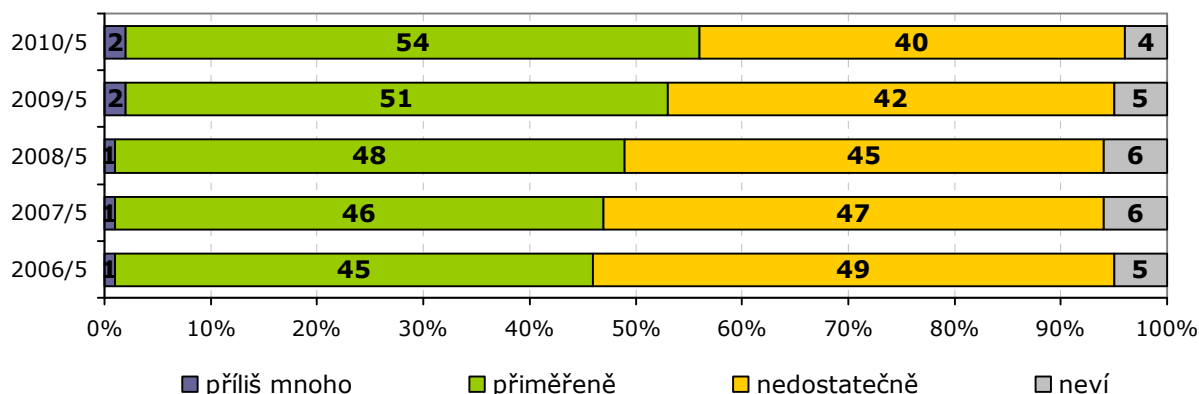
Při vzájemném porovnání regionů zjistíme, že spokojeni s životním prostředím ve svém bydlišti jsou statisticky významně častěji lidé ze severovýchodu (Liberecký, Královéhradecký a Pardubický kraj) a jihovýchodu (Vysočina a Jihomoravský kraj) České republiky a lidé ze střední Moravy. Naopak nespokojenost častěji vyjadřovali lidé z Moravskoslezska a ze severozápadu Čech (Karlovarský a Ústecký kraj). S kvalitou životního prostředí v bydlišti jsou výrazně spokojenější obyvatelé vesnic, naopak méně spokojeni jsou lidé z velkých měst.

¹ Znění otázky: „Jak jste spokojen s životním prostředím v naší republice celkově a ve vašem bydlišti?“

Vedle spokojenosti se stavem životního prostředí hodnotili oslovení občané také, jak se podle nich Česká republika o životní prostředí stará. Pozitivní hodnocení v tomto případě převládá nad hodnocením negativním. Názor, že starost o životní prostředí je přiměřená, vyslovilo 54 % respondentů, za nedostatečnou ji pak označilo 40 % účastníků výzkumu. Pouhá 2 % dotázaných se domnívala, že se stát stará o životní prostředí příliš mnoho.

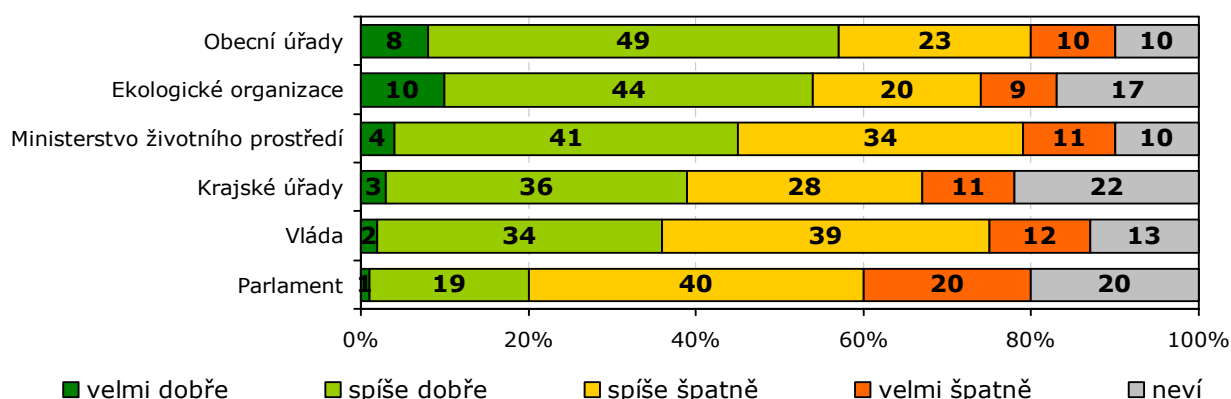
Při pohledu na dlouhodobý vývoj hodnocení, jak se Česká republika stará o životní prostředí, můžeme pozorovat trend nárůstu spokojených a úbytku nespokojených respondentů (viz graf 4).

Graf 4: Jak se stará Česká republika o životní prostředí?²

Graf 5 přináší přehled hodnocení činnosti vybraných úřadů a institucí v oblasti ochrany životního prostředí. Nejlépe je již tradičně vnímána aktivita obecních úřadů (57 % kladných odpovědí) a ekologických organizací (54 % kladných odpovědí). Méně pozitivně nahlízejí čeští občané na činnost ministerstva životního prostředí (45 %), krajských úřadů (39 %) a vlády (36 % kladných odpovědí). Nejméně příznivě je hodnoceno působení parlamentu (20 % kladných odpovědí).

Graf 5: Hodnocení činnosti v ochraně životního prostředí³

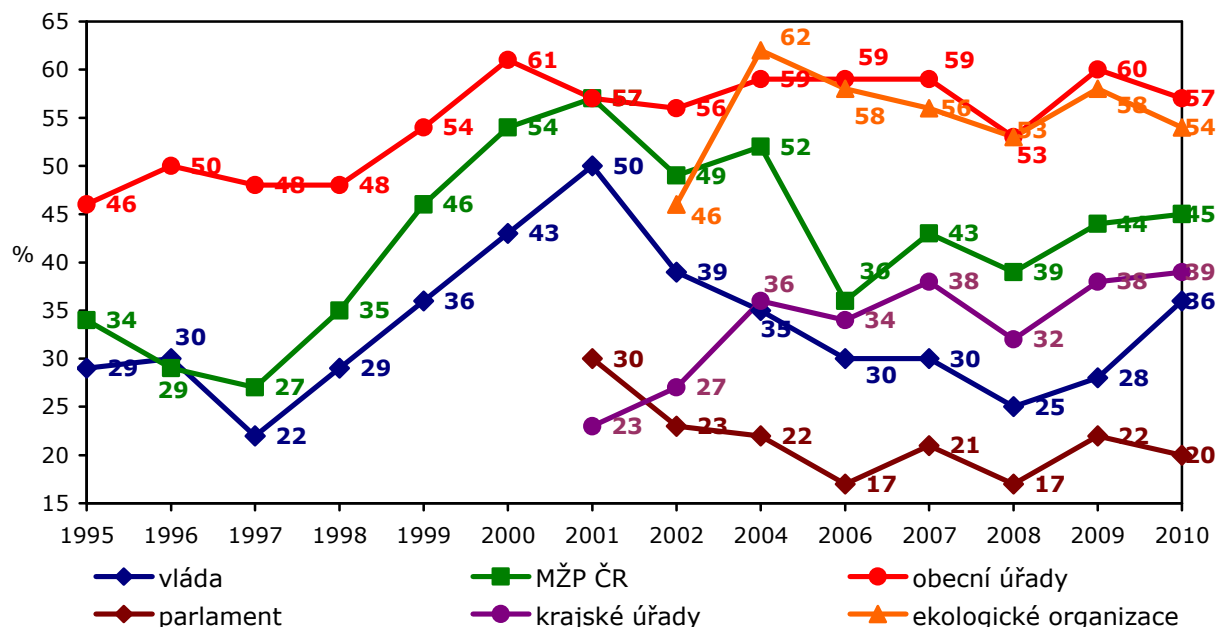

² Znění otázky: „Stará se podle Vašeho názoru Česká republika o ochranu životního prostředí“ Varianty odpovědí: příliš mnoho, přiměřeně, nedostatečně.

³ Znění otázky: „Pokud jde o ochranu životního prostředí, jak hodnotíte činnost a) vlády, b) ministerstva životního prostředí, c) parlamentu, d) Vašeho krajského úřadu, e) Vašeho obecního úřadu, f) ekologických organizací?“ Varianty odpovědí: velmi dobře, spíše dobře, spíše špatně, velmi špatně.

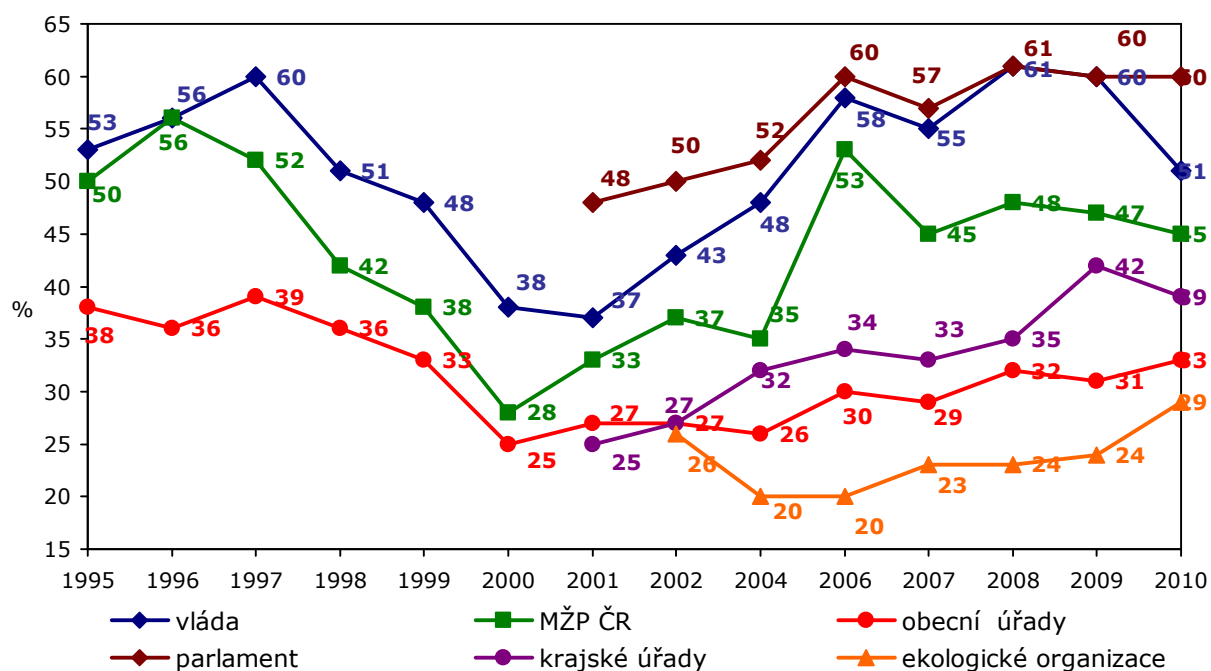
V posledním šetření se výrazně zlepšilo hodnocení vlády. Pořadí sledovaných institucí je však v předešlých šesti letech ustálené. Obecní úřady a ekologické organizace jsou hodnoceny dlouhodobě nejlépe, parlament a vláda nejhůře. Přehled vývoje pozitivních a negativních hodnocení u jednotlivých úřadů a institucí přináší grafy 5a a 5b.

Graf 5a: Hodnocení činnosti v ochraně životního prostředí - vývoj pozitivního hodnocení (v %)

Pozn.: V grafu jsou vyznačeny součty odpovědí „velmi dobře“ a „spíše dobře“.

Graf 5b: Hodnocení činnosti v ochraně životního prostředí - vývoj negativního hodnocení (v %)

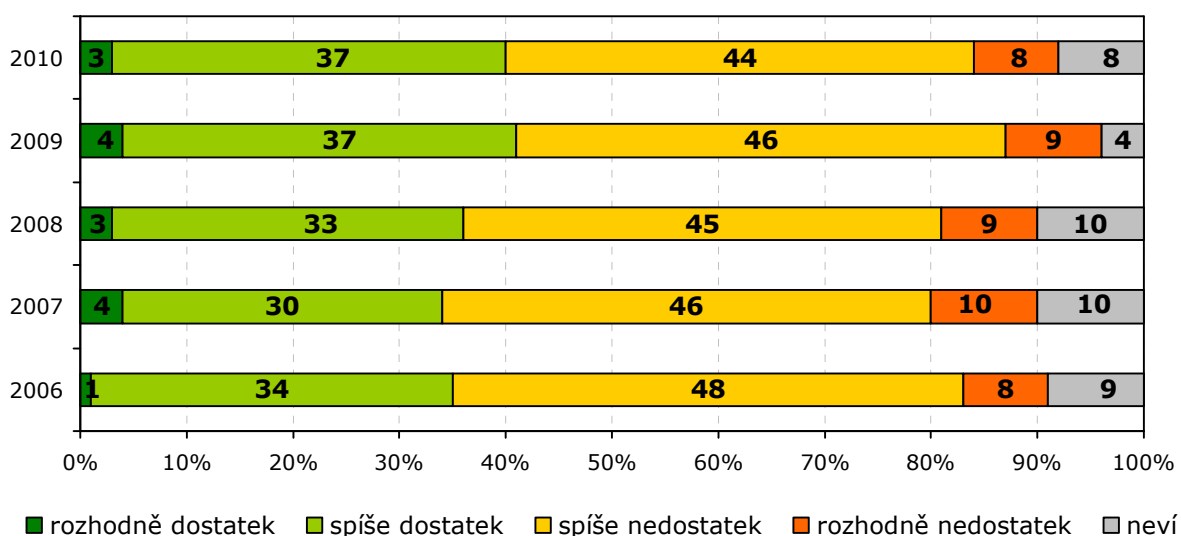
Pozn.: V grafu jsou vyznačeny součty odpovědí „velmi špatně“ a „spíše špatně“.

Názory na to, jak se stará česká republika o životní prostředí, stejně jako názory na činnost vybraných institucí a úřadů v oblasti ochrany životního prostředí jsou univerzální, co se týče základních sociodemografických charakteristik.

Pokud jde o hodnocení dostatku informací o stavu životního prostředí v České republice, dvě pětiny lidí (40 % v součtu odpovědí rozhodně a spíše) říkají, že jich mají dostatek, naopak 55 % tvrdí, že informací o životním prostředí v ČR má nedostatek (opět rozhodně + spíše). Poměr je od roku 2006 poměrně stabilní, po celé sledované období zaznamenáváme více lidí, kteří pociťují nedostatek informací o stavu životního prostředí (viz graf 6).

Graf 6: Hodnocení dostatku informací o stavu životního prostředí v ČR⁴

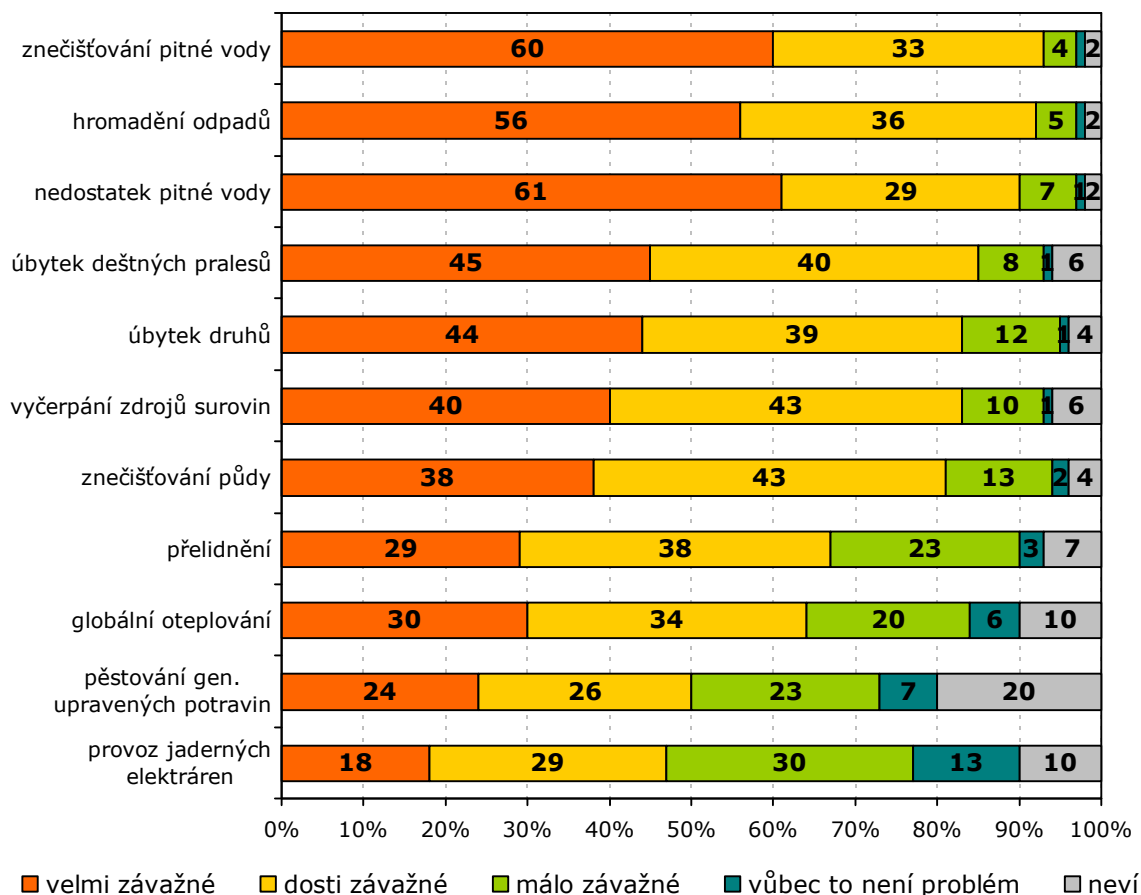

Diference ve výpovědích o dostatků či nedostatku informací se projevují podle vzdělání a životní úrovně. Lidé s maturitou a zejména vysokoškolsky vzdělání častěji deklarují dostatek informací. Rovněž obyvatelé s dobrou životní úrovní mluví ve větší míře o dostatků, naopak lidé se špatnou životní úrovní o nedostatku.

Předmětem zájmu květnového výzkumu byly rovněž globální problémy životního prostředí.⁵ Mezi hodnocenými položkami se nacházela rozličná témata typu: ohrožení biodiverzity a existenčních problémů přežití v prostředí, jako je například vyčerpání zdrojů surovin nebo nedostatek pitné vody, a v neposlední řadě rizika bezprostředně podmíněná lidskou činností reprezentovaná provozem jaderných elektráren či pěstováním geneticky upravených potravin (viz graf 7).

⁴ Znění otázky: „Máte dostatek či nedostatek informací o stavu životního prostředí v ČR?“ Varianty odpovědí: rozhodně dostatek, spíše dostatek, spíše nedostatek, rozhodně nedostatek.

⁵ Znění otázky: „Jak byste hodnotil tyto jevy? a) úbytek tropických deštných pralesů, b) znečišťování zdrojů pitné vody - jezer, podzemní vody, c) hromadění odpadů, d) provoz jaderných elektráren, e) znečišťování, znehodnocování zemědělské půdy, f) úbytek rostlinných a živočišných druhů, g) globální oteplování, h) nedostatek pitné vody, i) vyčerpávání zdrojů surovin j) přelidnění, k) pěstování geneticky upravených potravin.“

Graf 7: Závažnost globálních problémů

U všech položek tvořili většinu dotázaní, kteří je považují za závažný problém. Nejméně přesvědčivé jsou v tomto ohledu výsledky u provozu jaderných elektráren, kde součet odpovědí „velmi závažný problém“ a „dosti závažný problém“ činil 47 % a součet odpovědí „málo závažný problém“ a „vůbec to není problém“ 43 %. Nejčastěji se respondenti nedokázali vyslovit v otázce pěstování geneticky modifikovaných potravin, odpověď „nevím“ uvedla v tomto případě celá pětina účastníků výzkumu. Za nejzávažnější ohrožení je považováno znečištění pitné vody (93 % „velmi + dosti závažný problém“), hromadění odpadů (92 %) a nedostatek pitné vody (90 %). Nedostatek pitné vody je navíc nejčastěji označován jako „velmi závažný problém“ (61 %). S malým odstupem následuje úbytek deštých pralesů (85 %), úbytek druhů (83 %), vyčerpání zdrojů surovin (83 %) a znečištění půdy (81 %). S větším odstupem se pak řadí přelidnění (67 %), globální oteplování (64 %), pěstování geneticky upravených potravin (50 %) a jako poslední již zmiňované jaderné elektrárny (47 %).

Rozdíly podle sociodemografických charakteristik se projevily u jaderných elektráren a globálního oteplování, které za problém považují statisticky významně častěji ženy než muži.

Názory veřejnosti na vybrané globální problémy se ukazují být vcelku konstantní. Meziroční posuny v hodnocení nejsou u většiny položek významné. Výjimku tvoří globální oteplování, u kterého se ve srovnání s loňským rokem snížil podíl respondentů, kteří ho považují za závažný problém (pokles o 12 procentních bodů) a potvrdil se tak trend úbytku lidí obávajících se dopadů globálního oteplování, k němuž došlo mezi roky 2007 a 2008 (viz tabulku 1).

Tabulka 1: Závažnost globálních problémů, vývoj 2002-2009 (v %)

	2002/6	2006/5	2007/5	2008/5	2009/5	2010/5
hromadění odpadů	92	94	95	94	95	92
znečišťování zdrojů pitné vody	92	95	94	95	95	93
nedostatek pitné vody	89	90	90	91	90	90
úbytek deštných pralesů	81	86	86	89	89	85
vyčerpání zdrojů surovin	83	84	84	83	85	83
úbytek druhů	79	84	82	83	83	83
znečišťování zemědělské půdy	81	84	81	80	80	81
globální oteplování	75	84	84	75	76	64
přelidnění	-	-	-	73	73	67
pěstování geneticky upravených potravin	-	-	-	46	53	50
provoz jaderných elektráren	47	53	47	43	45	47

Pozn. 1: Součet hodnocení „velmi + dosti závažný problém“.

Pozn. 2: Otázky na přelidnění a pěstování geneticky modifikovaných potravin jsou pokládány od roku 2008.